

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 255

**İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali
Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında
Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının
Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2638)
ve Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2638 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi.....	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	5
• Dışışleri Komisyonu Raporu.....	6
• Muhalefet Şerhi.....	9
• Teklif Metni.....	11
• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin	11
• Anlaşma Metni.....	12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1518114 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2638)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşması” 31 Ocak 2024 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır.

Anlaşma, egemenlik ve eşitlik ilkeleri ile karşılıklı çıkarlara saygı temelinde iki ülke arasında suçluların iadesi kapsamındaki mevcut iş birliğini geliştirmek ve güçlendirmek amacıyla imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma, iadesi mümkün olan suçlar, iade bakımından zorunlu ve takdiri ret nedenleri, geçici tutuklama, hızlandırılmış iade, transit geçiş gibi konularda hükümler ihtiva etmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-256821

23 Ekim 2024

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31 Ocak 2024 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

26/01/2026

Esas No: 2/2638

Karar No: 184

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2638 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 22/01/2026 tarihinde yaptığı 20’nci toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 23/10/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşması, 25/10/2024 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan KURTULMUŞ imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/2638 esas numaralı Kanun Teklifi, 25/10/2024 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci Yasama Dönemi 22/01/2026 tarihli 20’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, egemenlik ve eşitlik ilkeleri ile karşılıklı çıkarlara saygı temelinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti arasında suçluların iadesi kapsamındaki mevcut iş birliğini geliştirmeyi ve güçlendirmeyi öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklif’in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde¹;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Musa KULAKLIKAYA tarafından;

Yıllar içerisinde stratejik bir niteliğe erişen Somali’yle ilişkilerimizin her alanda gelişmeye ve güçlenmeye devam ettiği,

Sayın Cumhurbaşkanımızın Somali’ye 2011 yılında gerçekleştirdiği tarihî ziyaretten itibaren Somali’nin istikrarına ve refahına katkı sağlamaya devam edildiği,

Somali’yle kalkınma yardımları, sağlık, eğitim, ticaret ve en önemlisi de terörle mücadele alanında çok yönlü bir iş birliğimizin bulunduğu,

İkili ticaret hacmimizin 2025 yılında 318 milyon dolara ulaştığı,

Somali’ye yönelik yardımlarımızda özellikle terör örgütü Eş-Şebabla mücadelede Somali Federal Hükümetine destek olmak amacıyla askerî eğitim faaliyetlerimizin sürdüğü,

Ülkemiz ile Somali arasında onay süreci tamamlanmış adli yardımlaşma alanında herhangi bir anlaşma bulunmadığı,

Somali’yle gelişen ikili ilişkilerimiz çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşması’nın Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz TUNÇ ile Somali Federal Cumhuriyeti adına Adalet ve Anayasal İşler Bakanı Sayın Hassan Moallin Mohamoud SHEİKHALİ tarafından 31 Ocak 2024 tarihinde Ankara’da imzalandığı,

Anlaşmanın iç onay sürecinin Somali tarafında da devam ettiği,

23 maddeden müteşekkil Anlaşma’yla ülkemiz ile Somali arasında adli iş birliğini geliştirmek ve suçluların iadesi konusunda yardımlaşmanın hukuki çerçevesini oluşturma yanısıra, iadesi mümkün olan suçlar, iade bakımından zorunlu ve takdiri ret nedenleri, geçici tutuklama, hızlandırılmış iade, transit geçiş gibi konuları ihtiva edecek şekilde imzalandığı,

ifade edilmiştir.

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

<https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/TutanakGoster/5350>

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklif'in tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif'in 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklif'in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Ahmet Fethan BAYKOÇ, Elazığ Milletvekili Mahmut Rıdvan NAZIRLI, Konya Milletvekili Ziya ALTUNYALDIZ, İstanbul Milletvekili Sena Nur ÇELİK KANAT, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
Ankara	Balıkesir	İzmir
Kâtip	Üye	Üye
<i>Derya Bakkak</i>	<i>Bilal Bilici</i>	<i>Ahmet Fethan Baykoç</i>
Gaziantep	Adana	Ankara
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Berdan Öztürk</i>	<i>Talih Özcan</i>
Ankara	Diyarbakır	Düzce
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>	<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>
Elâzığ	Erzurum	Eskişehir
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Güzelmansur</i>	<i>Sena Nur Çelik Kanat</i>	<i>Yunus Emre</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Seda Gören</i>	<i>Hasan Karal</i>	<i>Oğuz Kaan Salıcı</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Namık Tan</i>	<i>Ziya Altunyaldız</i>
İstanbul	İstanbul	Konya
		(Bu raporun özel sözcüsü)
	Üye	
	<i>Metin Ergun</i>	
	Muğla	

MUHALEFET ŞERHİ

Uluslararası adli iş birliği düzenlemeleri, teknik birer prosedür gibi görünse de yaşam hakkı, özgürlükler ve adil yargılanma güvencesi üzerinde doğrudan sonuç doğuran siyasal kararlardır. Bu nedenle bu düzenlemelerin değerlendirilmesinde esas ölçüt, devletlerin salt güvenlik kaygıları değil, halkların temel haklarının ne ölçüde korunduğudur. Demokratik kurumları yerleşmemiş, siyasal katılımı güvence altına almayan ve adalet sistemini bağımsız şekilde işletecek mekanizmaları kuramamış devletlerle yapılacak adli iş birlikleri, hak ihlallerini yalnızca bireysel düzeyde değil, geniş kesimler açısından daha da ağırlaştırma riski taşır.

Somali’ye ilişkin uluslararası değerlendirmeler, ülkede hakları koruyacak demokratik bir düzenin kurulamamış olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Freedom House’un Somali’yi uzun süredir “özgür olmayan” kategorisinde değerlendirmesi; temel hak ve özgürlüklerin kurumsal güvence altında bulunmadığını, ifade özgürlüğünün kısıtlandığını göstermektedir. Siyasal temsilin seçim temelli değil klan temelli pazarlıklarla şekillenmesi, geniş halk kesimlerinin yönetime eşit biçimde katılmasını engellemekte; karar alma süreçlerini demokratik meşruiyetten uzaklaştırmaktadır.

Kadınlar, çocuklar açısından ortaya çıkan ihlaller bu siyasal düzenin en somut sonuçlarıdır. İnsan Hakları İzleme Örgütü, yıllar boyunca binlerce çocuğun çatışma süreçlerinde öldüğünü, kaybolduğunu ya da zorla silah altına alındığını; kadınların sistematik cinsel şiddet ve istismar vakalarıyla karşı karşıya kaldığını rapor etmektedir. Ülkede etkili olan silahlı gruplar ile beraber radikal İslamcı grup Eş-Şebab’ın eylemleri, halkın günlük yaşam alanlarını daraltmakta, ifade ve hareket özgürlüğünü ihlal etmektedir. Ancak yaşananların kaynağı, bu yapıların varlığının ötesindedir; asıl mesele, halkın haklarını koruyacak demokratik ve hukuksal düzenin uzun süredir üretilmemiş olmasıdır. Bu nedenle ülkede hiçbir mekanizma yaşam hakkını güvence altına alacak istikrarı sağlayamamaktadır.

BM Güvenlik Konseyi raporları da bu durumu teyit etmektedir. Temel hizmetlere erişimin kesintili olması, halkın geniş kesimlerinin öngörülemez koşullar içinde yaşaması, kamusal sorumlulukların sistematik biçimde yerine getirilmemesi; siyasal düzenin, hakların korunmasına yönelik en temel yükümlülüklerini dahi sürdüremediğini göstermektedir. Bu tablo, hak ihlallerinin münferit olaylar değil, yapısal bir kriz olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Adalet mekanizmasının işleyişi de bu yapısallığın bir parçasıdır. Keyfi gözaltı uygulamaları, savunma hakkına erişimdeki sınırlamalar, usulsüz delil elde etme yöntemleri ve kapalı,

hızlandırılmış duruşmalar, adil yargılanma ilkesinin fiilen uygulanmadığını göstermektedir. Ceza infaz sisteminde aşırı kalabalık, kötü koşullar, sağlık hizmetlerine erişimin sınırlı olması kötü muamele ve hijyen sorunu ise infaz rejiminin insan onuru ilkesini gözetmediğini ortaya koymaktadır.

Bu tabloyu en ağırlaştırıcı unsur, ölüm cezasının hem mevzuatta hem uygulamada varlığını sürdürmesidir. Uluslararası veriler, özellikle askeri mahkemeler üzerinden bir yılda 20'nin üzerinde idam infazının gerçekleştirildiğini, bazı vakalarda kişilerin suçu işlediği iddia edilen dönemde çocuk yaşta olabileceğine dair bulgular bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, yaşam hakkının en temel düzeyde dahi koruma altında olmadığını göstermekte; hukuki güvencesizlik ile siyasal baskı ortamının birleştiği ağır bir ihlal alanı yaratmaktadır.

Tüm bu bulgular, Somali'de halkın temel hak ve özgürlüklerini güvence altına alacak bir siyasal düzenin bulunmadığını; otoriter yönetim anlayışının ve demokratik mekanizmalardaki eksikliklerin geniş kesimleri güvencesiz bıraktığını, radikal silahlı yapıların etkisini ve bu siyasal tıkanmayı ortaya koymaktadır. Bu koşullar altında yapılacak adli iş birliği, uluslararası hukukun geri göndermeme ilkesiyle, işkence ve kötü muamele yasağıyla bağdaşmamaktadır.

DEM Parti olarak biz, dış politikada teknik süreçlerden önce yaşam, adil yargılanma hakkını ve demokratik katılımını esas alan bir yaklaşımı savunuyoruz. Somali'deki mevcut siyasal ve hukuksal yapı, bu düzenlemelerin uygulanmasının hak temelli yükümlülüklerimizle uyumlu olmadığını göstermektedir. Bu nedenle ilgili düzenlemelere **şerh koyuyoruz**.

Bilgilerinize sunarım.

Berdan Öztürk
Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SUÇLULARIN İADESİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 31 Ocak 2024 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SUÇLULARIN İADESİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA SUÇLULARIN İADESİ ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Somali Federal Cumhuriyeti - bundan böyle "Taraflar" olarak anılacaktır.

Suç önleme ve ceza davalarının uygulanması alanındaki uluslararası hukuk normlarını rehber edinerek,

Suçun önlenmesinde daha etkin bir iş birliği sağlamak ve bu amaçla bir iade anlaşması imzalamak üzere,

Aşağıdaki konularda mutabık kalmışlardır:

Madde 1
İade Etme Yükümlülüğü

Taraflardan her biri, bu Anlaşma hükümleri uyarınca ve diğer Tarafın talebi üzerine, kendi ülkesinde bulunan ve haklarında ceza soruşturması veya kovuşturması yürütmek ya da bir cezanın infazı amacıyla aranan kişileri birbirlerine iade etmeyi taahhüt eder.

Madde 2
Merkezî Makamlar ve İletişim Kanalları

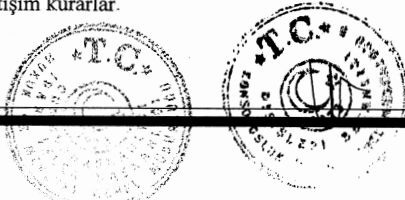
1. Bu Anlaşma uyarınca, iadeye ilişkin tüm konularda Merkezî Makamlar:

Türk Tarafı için: Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı.

Somali Tarafı için: Somali Federal Cumhuriyeti Adalet ve Anayasal İşler Bakanlığı,

2. Taraflardan her biri, Merkezî Makamını değiştirdiği takdirde, diplomatik kanallar aracılığıyla diğer Tarafı bilgilendirir.

3. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, Tarafların Merkezî Makamları birbirleriyle diplomatik kanallar veya Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (INTERPOL) aracılığıyla iletişim kurarlar.

4. Diplomatik kanalın kullanımı, gerektiği takdirde, taleplerin derhal yerine getirilmesi için Merkezî Makamların faks, elektronik posta ve diğer hızlı iletişim kanalları aracılığıyla doğrudan iletişim kurmalarına engel olmaz.

Madde 3

İadesi Mümkün Suçlar

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, iadesi mümkün suçlar, her iki Tarafın kanunlarına göre üst sınırı en az bir yıl süreli hapis cezası veya daha ağır bir cezaıyla cezalandırılabilir suçlardır. Böyle bir suç nedeniyle verilen bir hapis cezasının veya başka bir hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı ile ilgili olarak bir kişinin iadesinin talep edilmesi halinde, yalnızca infazı gereken bakiye cezanın en az altı ay olması durumunda iadeye izin verilir.

2. İade talebine konu fiil veya ihmallerin, bu maddenin birinci fıkrası uyarınca her iki Tarafın kanunlarına göre suç teşkil edip etmediğini belirlerken, her iki Tarafın kanunlarının, iadeye konu suçta aynı kategori altında yer verip vermemesi veya suçun aynı terimle tanımlayıp tanımlamaması önem arz etmeyecektir.

3. Suçun talep eden Tarafın sınırları dışında işlenmiş olması durumunda, iadeye yalnızca talep edilen Tarafın kanunlarının benzer şartlar altında kendi ülkesi dışında işlenmiş bir suçun cezalandırılmasını öngörmesi halinde izin verilir.

4. İade talebinin, her iki Tarafın kanunlarında cezalandırılabilir birden çok farklı suçları içermesi ancak bunlardan bazılarının bu maddenin birinci fıkrasında belirlenen şartları taşımaması halinde, talep edilen Taraf, bu suçlardan biri için iadeye izin vermiş olması durumunda, diğer suçlar için de iadeye izin verebilir.

Madde 4

Zorunlu Ret Nedenleri

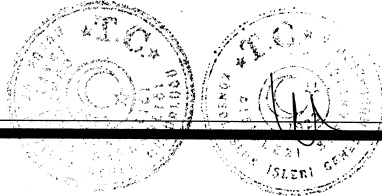
İade, aşağıdaki hallerde reddedilir:

a. Talep edilen Tarafın, iade talebine konu suçun siyasî bir suç olduğunu değerlendirmesi.

Ancak, aşağıdakiler siyasî suç olarak kabul edilmez:

- Devlet Başkanını, Hükümet Başkanını veya bunların aile üyelerini öldürmek veya öldürmeye teşebbüs etmek,

- Her iki Tarafın da taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde siyasî suç olarak kabul edilmeyen suçlar.

b. Talep edilen Tarafın, aranan kişinin ırkı, cinsiyeti, dini, uyruğu veya siyasi görtüü nedeniyle yargılanması veya cezalandırılması amacıyla iadesinin istendiğine ya da yargılama sırasında kişiye bu sebeplerden dolayı önyargılı yaklaşılabacağına dair sağlam gerekçeleri varsa,

c. İade talebine konu suçun sırf askerî bir suç olması,

d. Aranan kişinin talep edilen Tarafın vatandaşı olması,

e. Aranan kişinin, Taraflardan her birinin kanunları uyarınca zamanaşımı, genel veya özel af nedeniyle iade talebine konu suçtan yargılanma veya cezalandırmadan bağışık olması,

f. Talep edilen Tarafın, aranan kişi hakkında iade talebine konu suç nedeniyle nihai bir karar vermiş olması.

Madde 5

Takdiri Ret Nedenleri

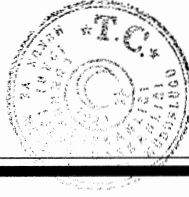
İade, aşağıdaki hallerde reddedilebilir:

a) Talep edilen Tarafın, kendi kanunu uyarınca iade talebine konu suç hakkında yargı yetkisine sahip olması ve iadesi istenen kişi hakkında bu suçtan bir ceza soruşturması veya kovuşturması yapmakta veya bunları başlatma niyetinde olması,

b) Talep edilen Tarafın aynı suç hakkında kovuşturma başlatmama veya yargılamayı sonlandırma kararı alması,

c) Talep edilen Tarafın, suçun ağırlığını ve talep eden Tarafın çıkarlarını gözetmekle birlikte, kişinin yaşı, sağlığı veya diğer kişisel şartları göz önüne alındığında, iadenin insanî sebeplerle bağdaşmayacağını değerlendirmesi;

d) İade talebinin, yoklukta verilen bir hükme istinaden yapılmış olması ve talep eden Tarafın aranan kişinin iade sonrasında mahkeme huzurunda yeniden yargılanacağını garanti etmemesi.

Madde 6
Ölüm Cezası

İade talebine konu suçun, talep eden Tarafın kanunları uyarınca ölüm ile cezalandırılabilir olması ve talep edilen Tarafın kanunlarında ölüm ile cezalandırılabilir olmaması halinde, talep edilen Taraf, talep eden Tarafça, ölüm cezasının verilmesi durumunda infaz edilmeyeceği garantisi verilmedikçe, iade talebini reddedebilir.

Madde 7
Talep Edilen Tarafça İşlem Başlatma Yükümlülüğü

1. Bu Anlaşmanın dördüncü maddesinin (d) bendi ile beşinci maddesinin (c) bendi ve altıncı maddesi uyarınca iadeye izin verilmemesi halinde, talep edilen Taraf, talep eden Tarafın talebi üzerine, ilgili evrakı iç hukuku uyarınca işlem başlatılması amacıyla yetkili makamına gönderir. Bu amaçla, talep eden Taraf, konuya ilişkin belgeleri ve delilleri talep edilen Tarafa temin eder.

2. Talep eden Taraf, talebinin sonucu hakkında bilgilendirilir.

Madde 8
İade Talebi ve Destekleyici Belgeler

1. İade talebi yazılı bir şekilde yapılır ve iade talebinde;

a. Talep eden makamın adı,

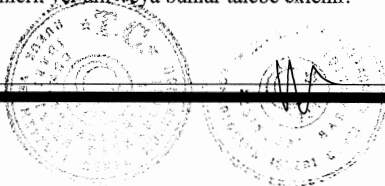
b. Talep edilen makamın adı,

c. İadesi istenen kişinin adı ve soyadı, yaşı, cinsiyeti, vatandaşlığı, mesleği, ikamet yeri ya da bulunduğu yer; ayrıca kişinin kimliğini tespit etmeye yardımcı olabilecek diğer bilgiler,

d. İadesi istenen kişinin eşkâli, varsa fotoğrafı ve parmak izi,

e. İşlenen suçun unsurlarına dair bir açıklama, suçun işlenme zamanı, yeri ve sonuçları hakkında bilgi ile fiil nedeniyle maddi zarar oluşmuşsa bunun miktarını da içerecek şekilde, olayın hukukî nitelendirilmesi,

f. Suç ve suçun cezasına ilişkin ilgili kanun madde metinleri ile ceza soruşturması veya kovuşturması ya da cezanın infazına ilişkin zaman aşımının düzenlendiği kanun madde metinleri, yer alır veya bunlar talebe eklenir.

2. Bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine ek olarak,

a. Soruşturma veya kovuşturma amacıyla yapılan iade talebine yakalama emrinin bir örneği,

b. Bir cezanın infazı amacıyla yapılan iade talebine, nihaî karar ile yakalama emrinin bir örneği ve infazı gereken bakiye hapis cezasını gösteren bir belge eklenir.

3. İade talebi ve destekleyici belgeler imzalanıp, mühürlenir ve bunlara talep edilen Tarafın dilinde tercümeleri eklenir.

Madde 9 Ek Bilgi

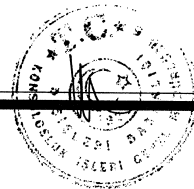
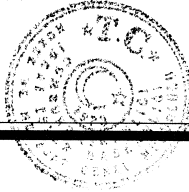
1. Talep edilen Taraf, iade talebinde sağlanan bilgileri bu Anlaşmanın gerekliliklerini karşılama açısından yetersiz bulursa, ek bilgilerin otuz gün içerisinde kendisine iletilmesini isteyebilir. Geçerli nedenlerin bulunması halinde, bu süre, talep eden Tarafın isteği üzerine on beş gün uzatılabilir. Talep eden Tarafın belirlenen sürede ek bilgileri göndermemesi halinde, bu durum, talep edilen Tarafça iade talebinden vazgeçildiği şeklinde değerlendirilir. Ancak, bu durum, talep eden Tarafın aynı suç için yeni bir iade talebinde bulunmasına engel teşkil etmez.

2. İadesi talep edilen kişinin tutuklu olması ve sağlanan ek bilgilerin bu Anlaşma uyarınca yetersiz olması veya bu maddenin birinci fıkrasında belirlenen süre içinde alınmamış olması halinde, kişi serbest bırakılabilir. Bu şekilde serbest bırakma, talep eden Tarafın söz konusu kişinin iadesi için yeni bir talep göndermesine engel teşkil etmez.

3. Kişinin bu maddenin ikinci fıkrası uyarınca serbest bırakılması üzerine, talep edilen Taraf, talep eden Tarafı derhal bilgilendirir.

Madde 10 Geçici Tutuklama

1. Acil hallerde, Taraflardan her biri, iade talebi, talep edilen Tarafa gönderilmeden önce, aranan kişinin geçici olarak tutuklanması için başvuruda bulunabilir. Bu başvuru, yazılı olarak diplomatik kanallar, Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (INTERPOL) veya Tarafların Merkezî Makamlarınca mutabık kalınan diğer kanallar aracılığıyla gönderilebilir.

2. Geçici tutuklama başvurusu, bu Anlaşmanın sekizinci maddesinin 1 (e) bendinde belirtilen bilgi ve belgeleri, aynı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen belgelerin mevcut olduğuna dair bir açıklamayı ve aranan kişinin iadesi için resmî bir talepte bulunulacağına dair bir beyanı içerir.

3. Talep edilen Taraf, başvurunun sonucuna dair talep eden Tarafı derhâl bilgilendirir.

4. Talep edilen Tarafın yetkili makamının, aranan kişinin tutuklanmasından sonraki kırk gün içerisinde, resmî iade talebini almaması halinde, geçici tutuklama sonlandırılır. Talep eden Tarafın talebi üzerine, bu süre yirmi gün daha uzatılabilir.

5. Bu maddenin dördüncü fıkrası gereğince geçici tutuklamanın sona erdirilmesi, talep edilen Tarafın resmî iade talebini sonradan alması durumunda, aranan kişinin iade edilmesine hâlel getirmez.

Madde 11

İade Talebi Hakkında Karar

1. Talep edilen Taraf, iade talebini iç hukukunda öngörülen usul uyarınca ele alır ve talep eden Tarafı kararından derhâl haberdar eder.

2. Talep edilen Tarafın, iade talebini tamamen veya kısmen reddetmesi halinde, ret nedenleri talep eden Tarafa bildirilir.

Madde 12

Hızlandırılmış

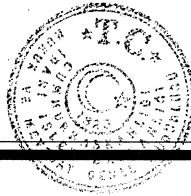
İade

İadesi istenen kişi, açıkça ve kendi isteğiyle talep eden Tarafa iade edilmeye rıza gösterirse, talep edilen Taraf, iadeyi hızlandırmak için iç hukukunun izin verdiği tüm tedbirleri alır.

Madde 13

Kişinin Teslimi

1. Talep edilen Tarafa iadenin kabul edilmesi halinde, Taraflar, iadesi istenen kişinin tesliminin zamanı, yeri ile diğer konular hakkında anlaşılır. Talep edilen Taraf, aynı zamanda, iade edilecek kişinin teslimden önce tutuklu kaldığı süreyi talep eden Tarafa bildirir.

2. Talep eden Taraf, teslim için kararlaştırılan tarihten itibaren otuz gün içinde iadesi istenilen kişiyi teslim almadıysa, talep edilen Taraf kişiyi derhâl serbest bırakır ve bu maddenin üçüncü fıkrasında sayılan hâller bulunmadıkça, aynı suçtan bu kişi hakkında yapılacak yeni bir iade talebini reddedebilir.

3. Bir Taraf, kendi kontrolü dışındaki nedenlerle iade edilecek kişiyi teslim edemez ya da teslim alamazsa, diğer Taraf derhâl haberdar edilir. Taraflar, bir kez daha teslimle ilgili konular hakkında anlaşır ve bu maddenin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır.

4. Öngörülemeyen bir durum söz konusu olduğunda, taraflardan hiçbiri, işbu sözleşme kapsamındaki şartların ihlalinin kaynaklanan zararlardan sorumlu olmayacaktır.

Madde 14

Ertelenmiş veya Şartlı Teslim

1. İadesi istenen kişi hakkında, talep edilen Taraf, iade talebine konu suç dışında başka bir suçtan dolayı soruşturma veya kovuşturma yürütülmekte ya da bir ceza infaz edilmekteyse, talep edilen Taraf, iadeye karar verdikten sonra, soruşturma veya kovuşturmanın ya da cezanın infazının tamamlanmasına kadar teslimi erteleyebilir. Talep edilen Taraf, talep eden Tarafı teslimin ertelenmesi hakkında bilgilendirir.

2. Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen teslimin ertelenmesi, iade talebine konu suçun talep eden Tarafça kovuşturulmasını zamanaşımına uğratacak veya soruşturulmasını engelleyecek ise, talep edilen Taraf, iadesi istenen kişiyi, iç hukukunun izin verdiği ölçüde, Taraflarca mutabık kalınacak hal ve şartlara göre talep eden Tarafa geçici olarak teslim edebilir. Talep eden Taraf, ilgili işlemlerin tamamlanmasının ardından kişiyi, talep edilen Tarafa derhâl geri gönderir.

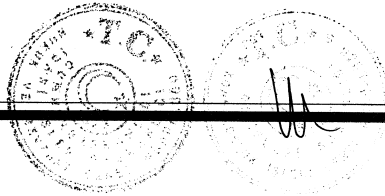
Madde 15

Eşyanın Teslimi

1. İade talebi kabul edilmişse, talep edilen Taraf ülkesinde bulunan ve suç neticesinde elde edilen veya delil olarak ihtiyaç duyulabilecek eşya, talep eden Tarafın istemesi halinde, talep edilen Tarafın iç hukukunun izin verdiği ölçüde ve üçüncü kişilerin haklarını gözetmek şartıyla, teslim edilir.

2. Söz konusu eşyanın talep edilen Taraf, el koyma veya müsadereye tabi olması durumunda, bu Taraf, eşyayı tutabilir veya geçici olarak talep eden Tarafa teslim edebilir.

3. Talep edilen Tarafın hukuku veya üçüncü kişilerin hakları öyle gerektirirse, bu şekilde teslim edilen eşya, talep edilen Tarafın talebi üzerine, masrafsız olarak bu Tarafa geri gönderilir.

Madde 16
Hususilik Kuralı

Bu Anlaşma uyarınca iade edilen kişi, aşağıdaki haller dışında, iadeye konu olan suç haricinde, teslimden önce işlediği başka bir suçtan dolayı talep eden Tarafıta soruşturulamaz, kovuşturulamaz veya bir cezanın infazına tabi tutulamaz ya da üçüncü bir devlete tekrar iade edilemez:

a. Talep edilen Tarafın önceden muvafakat vermiş olması. Bu muvafakat kapsamında, talep edilen Taraf, sekizinci maddede belirtilen bilgi ve belgeler ile iade edilecek kişi tarafından bahse konu suça ilişkin olarak verilen beyanın gönderilmesini isteyebilir. Talep eden Tarafıta yürütülecek soruşturma veya kovuşturmaya ya da bir cezanın infazına ilişkin olarak, söz konusu suçun bu Anlaşma hükümlerine göre iade edilebilir bir suç olması halinde muvafakat verilir.

b. Kişinin terk ettikten sonra talep eden Taraf ülkesine kendi isteğiyle geri dönmüş olması; veya

c. Kişinin özgürce terk etme imkânına sahip olduktan sonra talep eden Taraf ülkesini kırk beş gün içerisinde terk etmemiş olması. Ancak, bu zaman dilimi, kişinin elinde olmayan sebeplerle talep eden Taraf ülkesini terk edemediği süreyi içermez.

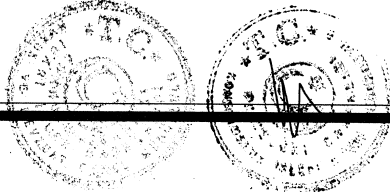
Madde 17
Transit Geçiş

1. Bir Taraf, bir kişiyi üçüncü bir devletten, diğer Tarafın ülkesi üzerinden iade alacak olursa, diğer Tarafıtan transit geçiş izni talep eder. Hava yolu ulaşımının kullanıldığı ve diğer Tarafın ülkesine inişin planlanmadığı durumlarda böyle bir izne gerek yoktur.

2. Talep edilen Taraf, iç hukukuna aykırı olmadıkça, talep eden Tarafın transit geçiş talebini kabul eder.

3. Transit geçiş talebi aşağıdaki bilgileri içerir:

- a) İade edilecek kişinin vatandaşlığı dâhil olmak üzere kimlik bilgileri,
- b) Bir yakalama emri veya kesinleşmiş bir mahkeme kararının mevcudiyeti,
- c) Suça ilişkin olgulara dair açıklama,
- d) Suç ve suçun cezasına ilişkin kanun hükümleri.

Madde 18

Sonuçlar Hakkında Bildirim

Talep eden Taraf, iade edilen kişi hakkındaki işlemlere veya cezanın infazına ya da bu kişinin üçüncü bir devlete yeniden iadesine ilişkin olarak talep edilen Tarafa azami altı ay içerisinde bilgi verir.

Madde 19

Eş Zamanlı Talepler

Bir Tarafın, diğer Taraftan veya üçüncü bir devletten aynı kişi hakkında iade talebi alması halinde, talep edilen Taraf, tüm koşulları ve özellikle suç veya suçların göreceli ağırlıklarını, işlendikleri yeri, taleplerin sırasıyla tarihlerini, mağdur ile iadesi istenen kişinin vatandaşlığını ve ardından başka bir devlete iade edilme ihtimalini göz önünde bulundurarak, kişinin bu devletlerden hangisine iade edileceğine karar verir ve bu kararını diğer devletlere bildirir.

Madde 20

İadeye İlişkin Masraflar

Talep edilen Taraf ülkesinde iade işlemlerinden kaynaklanan masraflar o Tarafa karşılanır. İade edilen kişinin teslim edilmesi veya alınmasına ilişkin ulaşım harcamaları ile transit geçiş masrafları talep eden Tarafa karşılanır.

Madde 21

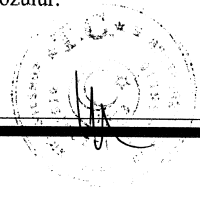
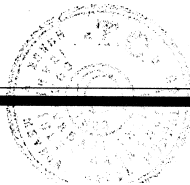
Diğer Anlaşmalarla Uyumluluk

Bu Anlaşma, Tarafların, taraf oldukları diğer uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerine hâlel getirmez.

Madde 22

Uyuşmazlıkların Çözümü

Bu Anlaşmanın yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanan herhangi bir uyuşmazlık, Tarafların Merkezi Makamlarının bir çözüme ulaşamamaları halinde, diplomatik kanallar aracılığıyla istişare edilerek çözülür.

Madde 23

Yürürlüğe Girme, Değişiklik ve Fesih

1. Bu Anlaşma onaya tabidir. Her bir Taraf, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için kendi kanunları uyarınca gerekli tüm adımların atıldığını diğer Tarafa diplomatik nota ile bildirir. Bu Anlaşma, son diplomatik notanın alındığı tarihten itibaren otuzuncu günde yürürlüğe girer.

2. Bu Anlaşma, Taraflar arasında yazılı mutabakatla her zaman değiştirilebilir. Böyle bir değişiklik, bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen aynı usule göre yürürlüğe girer ve bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası haline gelir.

3. Her bir Taraf, diplomatik kanallar aracılığıyla yazılı bildirimde bulunmak suretiyle bu Anlaşmayı her zaman feshedebilir. Fesih, bildirimin yapıldığı tarihten sonraki yüz sekseninci günde geçerlilik kazanır. Anlaşmanın feshi, fesihten önce başlatılmış olan iade işlemlerini etkilemez.

4. Bu Anlaşma, ilgili suçlar, bu Anlaşmanın yürürlük tarihinden önce işlenmiş olsa bile, yürürlük tarihinden sonra iletilen tüm taleplere uygulanır.

İŞBU BELGENİN KANITI OLARAK, kendi Hükümetleri tarafından yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri bu Anlaşmayı imzalamıştır.

Bu Anlaşma Ankara'da 31 Ocak 2024 tarihinde, Türkçe ve İngilizce dillerinde, her metin aynı derecede geçerli olmak üzere, ikişer nüsha halinde tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı bulunması halinde, İngilizce metin esas alınır.

**Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına**

Yılmaz TUNÇ

Adalet Bakanı

**Somali Federal Cumhuriyeti
Hükümeti Adına**

Hassan Moallin Mohamod SHEIKHALI

Adalet ve Anayasal İşler Bakanı

